

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
dopoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
jema. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna peti-
tstva 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglašeni
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primer enpopust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezna šte. stane
— 40 vianrjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

ETBIN KRISTAN:

Jugoslovani in Italija.

Izmed vseh mnogoštevilnih de-
talnih problemov, ki so v zvezi z
vprašanjem, kak da bo mir po kon-
čani svetovni vojni, in ali bo ta
vojna, kakor je bila velika in
strašna, le predigra prihajajočemu
velikanskemu, groznejšemu spo-
padu, postavimo predse enega, ki je
važen za nas z narodnega stališča
in važen za vse človeštvo, hrepe-
neče po trajnem miru. To je pro-
blem sporov med Italijo in Jugo-
slavani.

Konflikt, za katerega gre, ni nov.
V nekdanji Avstriji, ki je živela od
notranjih narodnih bojev, so bili Ita-
lijani in Jugoslovani vedno v kon-
fliktu. Tako je bilo v Avstriji povsod
ob narodnih mejah. Vlade so se po-
speševale te spore, ker so odvrčale
narode od realne politike in od bo-
jev za kulturni in socialni razvoj, ki
so dajali moderni dobi po drugih
deželah njen značaj in ki bi bili
lahko postali nevarni habsburški
avtokraciji.

Dedščina stare Avstrije je prav-
zaprav prokletstvo njenih narodov.
Stara kurtizana je mrtva, njeni grehi
se pa maščujejo nad tistimi, ki so
ostali živi. Ako bi bila Avstrija kdaj
resno poskusila rešiti svoje narodno
vprašanje, bi bile danes vsaj raz-
mere jasne, in če bi se še pojavljali
spori, bi jih bilo mogoče rešavati s
pomočjo spoznatih faktov. V okviru
Avstrije se je moglo narodno
vprašanje rešiti le na podlagi avto-
nomije; resna volja za tako rešitev
bi bila morala dognati, kaj pripada
kateremu narodu, da bi se bile
mogle meje posameznih avtonomij
določiti na podlagi pravičnosti in
vzajemnega sporazuma. Rezultat bi
bil, da bi bila danes narodna posest
precizirana tudi na juži in bi se do-
ločno vedelo, kaj je italijansko, kaj
pa jugoslovansko. Vsaka stran bi
dobila, kar ji gre in ves spor bi bil
rešen.

Avstrija ni storila ničesar v ta
namen, pač pa je zmedla razmere
in popačila pravo sliko tako, da se
človeku, ki ni živel v tistih kraljih, ni
čuditi, če presoja položaj s popol-
noma napačnega stališča. Za tako
konfuzijo se imajo Avstriji zahvaliti
tudi drugi narodi; Jugoslovonom
pa postaja prav v sedanji dobi naj-
bolj nevarna.

Nekaj časa se je med Jugo-
slavani skušala vzgojiti avstrijsčina
in v ta namen se je odigravala ko-
medija avstrijske priljubljenosti, diabo-
lično hinavska in rokavnaška podla.
V Pulju na primer, kjer je imela ces.
in kr. mornarica ogromen gospo-
darski vpliv, so nenadoma gospodje
od marine začeli zahajati v hrvaško
Narodni Dom, iskati hrvaško družbo,
se navidezno zanimati za hrvaške
ideje, pa s tem pripravljati teren, da
so ko so prišle občinske volitve, na-

nudili Hrvatom kompromis, po ka-
terem naj bi glasovali za skupne
kandidate in porazili Italijane. Nik-
dar niso imeli Hrvatje in Slovenci
ne drobtine resnične koristi od te
prijaznosti, katere pravi smoter je
bil, da bi se zbudila ljubosumnost
Italijanov, potem z njimi pridobila
zveza, pri čemer pa bi se sčasoma
oslabili obe narodni stranki in bi do-
bila avstrijska mornarica vso moč v
svojo pest.

Zgodovina avstrijske macchia-
velliistične politike je zanimiva, in
kdor bi jo študiral v detaljih, bi se
čutil, kako se je srednji vek v srcu
Evrope rešil v dvajseto stoletje.
Medtem ko je z eno roko prijateljsko
stiskala desnico Jugoslovonom, to-
da le stiskala, da bi iz nje kaj iz-
tisnila, je z drugo pod mizo poda-
jala karte Italijanom. Tudi v tem ni
bilo odkritosti, kajti cilji vseh
teh intrig so bili germanizatorični;
nemški kapital si je ob njih ustvaril
močne postojanke v Trstu, Pulju,
Gorici in drugod po Primorju; Opa-
tija je brez nemškega prebivalstva
dobivala nemško zunanje lice, ves
okraj admiralitete v Pulju je dobil
samonemške ulične napise, v Trstu
so začeli Nemci pri volitvah že na-
stavljeni svoje nacionalistične kan-
didate.

Taki cilji se pač ne dosežejo čez
noč. Za sistematično naseljevanje
nemških uradnikov, tehnikov, tr-
govcev itd., za ustvarjanje umetnih
nemških kolonij sploh je treba časa.
Dokler ni bilo uresničeno namera-
vano popolno poavstrijanjenje Pri-
morja, je avstrijska vlada skrbela,
da se čimbolj zadrži razvoj tistega
elementa, ki je bil za bodočnost ne-
varnejši. To so bili Jugoslovani.

Taj potnik, ki obišče primorske
dežele, pride navadno le v večja
mesta in dobi napačen vtis. Trst ima
italijanske ulične napise, table na
prodajalnah so večinoma itali-
janske; po kavarnah in gostinlah
sliši največ italijansko govoriti. Na
trgu na Piazza di Ponte Rosso pro-
daja kmetica svojo solato in spi-
načo v italijanski. Tujec je prepri-
čan, da je prišel v italijansko deželo.
Toda vprašajmo omenjeno kmetico
za njeno narodnost, pa nam pove,
da je Slovenka od Sv. Križa, z Ba-
zovice, z Opčine, s Proseka ali kak-
šnega drugega kraja tržaške okolice.
Pojdimo na železnico in našli bomo
devetdeset odstotkov slovenskih
delavcev in uslužbencev. Tržaške
palace zidajo večinoma slovenski
zidarji, kruh in pogače peko Trža-
čanom slovenski peki.

Mesta imajo italijansko lice, toda
dežela, po kateri so posejana, je slo-
venska, po južni Istri hrvaška. Do-
kler je mogla Avstrija verjeti v svoj
obstank, se je najbolj bala emanci-
pacije ljudstva, ki je kompaktno na-

seljeno po deželi, od katerega je tudi
največ odvisno naraščanje mest, od
katerega morajo mesta tudi pre-
stati dobiti svoj pravi značaj.

Neizpodbitna resnica je, da je
bila avstrijska politika najbolj so-
vražna Jugoslovonom. Vlada je v
Trstu, Pulju in drugod na državne
stroške snovala nemške šole za
umetno ustvarjene oficirske in urad-
niške kolonije. Slovenci niso mogli
za tisoče svojih otrok na svojih do-
mačih tleh dobiti javnih ljudskih šol,
da niti ne govorimo o gimnazijah ali
realkah, o obrtnih ali trgovskih
šolah.

Avstrija ni ljubila Italijanov. To-
da računala je, da bo z njimi laže
gotova, če se ji posreči ustaviti kul-
turni, gospodarski in socialni razvoj
Jugoslovonom, preprečiti njih konso-
lidiranje in jih tako izločiti kot po-
litični faktor. Jugoslovane je mislila
zatreti s pomočjo Italijanov, da bi se
potem z vso močjo obrnila — proti
Italijanom samim.

Posledice te infamne politike pa
stojijo sedaj pred nami kot grožnja
nevarnega konflikta. Oficijska Italija
je deloma zapeljana od zunanje slike
v Primorju, ki se ne vjema z resnič-
nostjo, deloma se še ni otrsela po-
litičnih idej preteklosti, ki so za njo,
pravkar se porajajočo dobo izgubili
svoj pomen. V primorskih kraljih
živijo poleg jugoslovanske večine ita-
lijanska manjšina; če se loči Furla-
nija, ki jo bodo Jugoslovani drage
volje prepustili Italiji, ostane Gor-
iško skoraj čisto slovensko, Istru
po pretežni večini jugoslovanska,
dočim živi v Dalmaciji komaj okrog
deset odstotkov Italijanov.

Teh faktov v Italiji večinoma ne
poznajo, ker sodijo po zunanosti in
ker so informirani od enostransko
interesiranih rojakov iz Trsta. Po
vrh tega je v gotovih krogih še zelo
pomankljivo demokratično mišlje-
nje. V številnih italijanskih listih či-
tamo sedaj stavke, ob katerih bi se
človek dvajsetega stoletja prijel za
glavo. Jugoslovani se opisujejo kot
nekakšni barbari, ki naj bi igrali
vlogo novodobnih helotov. — Javlja
se naravnost zahteva, da se pri
preureditvi razmer ozirati le na in-
teligentne kroge, češ da je Jugo-
slovanska masa ignorantna in absolut-
no nekulturna.

Če bi bil človek šovinist, bi ga
mikal, da bi odgovarjal na enak
način, in to ne bi bilo težko. Število
analfabetov ni majhno v Italiji; kdor
hoče videti žalostne kulturne raz-
mere, jih lahko najde po italijanskih
naselbinah v Ameriki; življenjski
način delavcev v žvepljenih rudnikih
Sicilije je strašen; imena »Maffia«,
»Man Nera« itd. ne označujejo slav-
nih poglavlji v zgodovini. Če bi šlo
torej za zaostalost, za ponižanje in
nekulturnost, bi se v Italiji našlo do-
volj zgledov. Toda to ni naše orožje.

Ljudstvo potrebuje v Italiji in
med Jugoslovani boljših socialnih

razmer, pa se ne bo treba bati za
njegovo kulturo ne tukaj ne tam.

V primorskih deželah se narodne
razlike več ali manj vjemajo s so-
cialnimi. Po mestih živijo Italijani
predstavljajo glavni del buržoazije,
dočim je večina Jugoslovonom de-
lavška in poljedelska. Vendar pa ne
sega to tako daleč, da ne bi bilo
tam na eni strani tudi italijanskih
kmetov in delavcev, po drugi pa
jugoslovanskih izobražencev.

Italija je kljub mizeriji mnogih
slojev njenega prebivalstva dežela
klasične in moderne kulture. Nihče
ne bo italijanskemu narodu odrekal
velikih sposobnosti. Ne smejo se pa
niti Jugoslovonom odrekati. Izobra-
ževalne prilike so bile za Italijane
— tudi v Avstriji — stokrat ugod-
nejše kakor za Jugoslovane. Tudi
v povsem čistih jugoslovanskih kra-
jih niso imeli Slovenci in Hrvatje še
zadnji čas popolnoma svojih šol;
kjer so sploh obstajale srednje šole,
se je cela vrsta predmetov preda-
vala v nemščini; univerze in teh-
nične visoke šole so v avstrijski po-
lovici mogli obiskovati le nemške.
A vendar so producirali talente na
polju znanosti, iznajdb, umetnosti in
literature, ki bi uživali svetovno
slavo, če ne bi bila njih dela neznana
drugim narodom, ker niso Jugo-
slavani imeli svojega političnega živ-
ljenja in je komaj kdo vedel za njih
ime. Narodu, ki je porodil Kranje-
viča, Vojnoviča, Meštroviča, Bu-
kovca, Teslo, Cankarja, Župančiča,
Groharja, Bernekarja in celo vrsto
drugih, katerih dela so širokemu ci-
viliziranemu svetu na njegovo ško-
do izgubljena, odrekati kulturo in
kulturno sposobnost je smešno, če
se rabi blag izraz. Ta »nekulturnost«
bi bila zelo prisiljena pretveza za
aneksijsko.

Zdi se, da so v gotovih krogih
Italije še zelo žive stare politične
tradicije, ki tehtajo dežele in narode
kot mrtvo blago, da bi ustanovile
»politično ravnanje«. Napenja se
vojaška modrost, da bi iznašla naj-
boljše »strategične meje«; iščejo se
»marinistični ključki« — vse to, ka-
kor da so bila vsemu svetu razgla-

šena Wilsonova načela le mrtve be-
sede, kakor da nimajo države pri
sklepanju sedanjega miru skrbeti za
nič drugega kakor za vojaško ge-
ografijo in pripravljanje za bodočo
vojno.

Če smo Wilsonova načela prav
razumeli — in mislimo, da smo jih
— tedaj je stari diplomatski princip
političnega ravnovesja zavržen; te-
daj morajo uživati mali narodi ena-
ke pravice; tedaj mora biti podlaga
novega miru pravičnost, ne pa poli-
tična profita matematika. Naloga
miru, ki je pred nami, je rešitev so-
rov, odstranitev starih elementov
razdora in preprečenje novih ele-
mentov, ki bi sčasoma povzročili
novo vojno.

Ta načela morajo veljati tudi v
jadranskem Primorju.

Aneksijska Dalmacija z devetdeset-
timi odstotki jugoslovanskega pre-
bivalstva ne more imeti drugega
namena, kakor da bi Italija popolno-
ma obvladala Jadransko morje in bi
se tako ustvarile nove Dardanele.
Priklonitev jugoslovanskih kraljev k
Italiji bi ustvarila med ondutini
prebivalstvom nepomirljivo neza-
dovoljnost in Italija bi dobila pro-
blem, ob katerem si je Avstrija skr-
hala zobe.

Ne le v našem, ampak v svetov-
nem interesu je, da se to vprašanje
pravično reši. Gotovo je splošno
težavami in treba bo kompromisov.
Tudi Slovenci imajo čedno število
svojih rojakov v Italiji, na Bene-
škem, in teh najbrže ne dobi Jugo-
slavija. Zadovoljni bomo, če im
Italija omogoči svobodno rabo njih je-
zika, šole itd. Jugoslovani bodo pri-
pravljeni dati Italijanom, ki ostane-
jo na jugoslovanskem ozemlju, vse
garancije za nacionalno eksistenco
in razvoj. Ali kompromis mora biti
rezultat dobre volje na obeh stran-
eh in njega podlaga največja do-
segljiva pravičnost.

O teh vprašanjih se sedaj vodi
boj. Jugoslovani se pri tem zanašajo
na Ameriko, kajti načela, ki jih je
slovesno proklamiral predsednik
Wilson, se vjemajo s tem, po čemer
hrepene Jugoslovani.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Preureditev realne gimnazije
v Splitu.

LDU. Split, 28. (DDU.) Iz Šibe-
nika poročajo: Včeraj zjutraj so
preuredili tukajšnjo realno gimna-
zijo. Kot učne moči so nastavljeni
izključno Italijani, ki pa po večini
niso profesorjskega izpita. Pre-
ureditvi je prisostvoval profesor
Domlacussich, ki ga je italijanska
okupacijska oblast imenovala za
deželnega šolskega nadzornika.
Mestni Italijani in celo profesorji
sami so napeli vse sile, da pridobijo
šim več dijakov za šolo.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 28. Včerajšnja
sejo narodnega predstavništva je
otvoril predsednik dr. Draža Pav-
lovič ob 16.20. Zapisnik zadnje seje
se je odobril brez izpremembe. Mi-
nistrski minister predložil zakonsko
predlogo o idemniteti za mesece
junij, julij in avgust. Prečita se ne-
koliko interpelacij. Tajnik naznanj,
da je poslanec Ivan Meštrovič od-
ložil svoj mandat. Predsednik pre-
bere poročilo ministra za zunanje
stvari, da naš poslanik v Parizu
sporoča predsedniku narodnega
predstavništva toplo zahvalo pred-
sednika Wilsona za brzotavko, ki

Pariska komuna.

LISTEK.

Pariška komuna.

(Konec.)

A tudi teh sedem mastnih ali de-
belih let je minulo.

V zadnjih letih šestega deset-
letja so se pričeli kazati znaki nove
krize. Buržoazija, jako narodno-gos-
podarski vpogled je bil takrat ve-
liko manjši kot je danes, je zmatrala
vlado odgovorno za to. Pričela se
je pojavljati meščanska opozicija
proti cesarstvu.

Napoleon je skušal zopet pridobi-
ti zase kapitaliste s tem, da jim je
pokazal na delavskem razredu, ka-
ko je neobhodno potreben zanje.
Potom cesarske postavbe je bilo do-
voljeno državljanom ustanavljati
društva v gospodarske svrhe. S tem
je bilo delavskemu gibanju, ki se je
odigravalo dotlej le v tanih klub-
ih, omogočeno stopiti v luč javno-
sti in v kratkem je imela internaci-

onala socializma v Franciji veliko
število vnetih pristašev in članov.

Napoleon je le hotel naslikati
vraga na steno, da prestraši s tem
kapitaliste, a se sedaj sam ni mogel
iznebiti tega vraga. Pustolovec na
prestolu je čutil, da je treba nekaj
storiti — in storil je, kar je bilo naj-
bližje njegovi naravi.

Odšel je na pustolovstva.
Prišlo je do vojne z Nemčijo.

1. Glavno mesto je bilo preme-
ščeno iz Pariza v Versailles, nekda-
njo poletno rezidenco francoskih
kraljev.

2. Razveljavljen je bil moratorij
za menične dolgeve.

3. Za nedoločen čas je bila pre-
ložena razprava o predlogu naj se
pariškim najemnikom stanovanj
vspricho izvanrednih razmer opusti
plačevanje najemnine.

4. Plača v narodni gardi je bila
zvezana s pogojem dokaza popol-
nega uboštva, to je praktično od-
pravljena.

To je bilo kaj korenito delo!

Vzeti Parizu naslov glavnega
mesta! S tem je bil uničen temeljni
kamen, na katerem se dviga zgodov-
ninska stavba njegove velikosti.
Pariz je postal velik, ker je bil glav-
no mesto, ker se je v Parizu upra-
vljalo celo, strogo centralizirano dr-
žavo, ker je bil središče družabnega
življenja cele Francije in celo cele-
ga sveta, ker so tukaj veleposest-
niki z dežele zapravljali svoje rente
in ker se je zbirala tukaj buržoazija
celega sveta na svojem lovu za za-
bavami.

Ta sklep, čeprav ni nikdo do-
mneval, da ga bodo dejanski izvr-
šili, je moral vzbuditi v Parižanih
občutek, na hoče narodna skupščina
upropasti njih mesto.

Druga odredba se je tikala di-
rektno materialnega obstoja pari-
škega malega meščanstva. Ker je
bila vojna sila velika, je morala od-
rediti vlada, da so vsi menični dol-
govi plačljivi šele po nastopu red-
nih razmer, kajti večina malih obrt-
nikov in trgovcev ni bila v stanju
zadostiti svojim obveznostim. S

tem, da je zbornica razveljavila to
odredbo, je direktno izročil gos-
podarskemu poginu vse te ljudi.

Sklep, da se ne bo razpravljalo
o predlogu, naj se v gotovih sluč-
jih opusti plačevanje najemnine, je
pomenjal, da je bilo pariško prebi-
valstvo izročeno profitarstvu hišnih
posestnikov.

Četrta odredba pa je prekašala
vse.

Izza pričetka vojne so dobivali
člani narodne garde dnevno plačo
enega franka in pol. Družinski očet-
je so dobivali en frank in tri četrti
ter tri četrt franka za vsakega otro-
ka. Na ta dohodek je bilo že cele
mesece navezano pariško prebival-
stvo. Odpravljen je plače pred na-
stopom rednih razmer je izročalo
ljudi največjemu pomanjkanju in
največji bedi.

Parižani niso sprejeli teh udar-
cev brez odpora.

Potom svojih voditeljev so pro-
glasili vlado za odstavljenko ter skle-
pe parlamenta kot neveljavne. Skle-
nili so nadalje organizirati Pariz kot

— Komunjo. Dne 26. marca je bila
proglášena Komuna vspricho veli-
kanskega navdušenja celega prebi-
valstva.

Komuna pomeni dobesedno ob-
čino. Za to besedo pa se je skrival
še drug pomen, če lo je rabil revo-
lucionarni narod Pariza.

Mali meščan, ki je izgovoril to
besedo, je mislil pri tem na veliko
ulogo, katero je igrala pariška ko-
muna leta 1783., ko je bila središče
ustaje ter tudi na občinsko samo-
upravo, ki je iztrgala mesto iz rok
lunkerjev in kmetov.

Delavec pa je besedo drugače
razumel. V Komunji je videl kredo-
stvo, da izpremeni Pariz, ki je pred-
stavljala veliko moč, v komunističen
otok v kapitalistično - fevdalnem
morju.

Kapitalisti so takoj izvohal, kaj
se pripravila.

Ukazali so vladi boj proti temu
gibanju. Izjavili so, da ne bodo so-
sodili vladi niti beliča, dokler ne bo
Pariz premagan.

luč našo slovensko trgovino in industrijo. Kompenzacijski posli, ki jih je porodila potreba in pomanjkanje vojnih časov, morajo v notranjosti države prenehati, ker povzročajo velikansko škodo našemu gospodarskemu pokretu. Osebito pa niso ti posli na mestu napram Srbiji, ki je v tej vojni največ trpela in se mora šele obnovljati v vsakem oziru. Naša dolžnost je, da z vsemi silami delamo na to, da preide Srbija zopet v normalne razmere, da se gospodarsko okrepi in v vsakem oziru uredi, ker šele tedaj bo mogoče popoln razvoj naše mlade države.

Pomanjkanje traverz občutno otežuje stavbarstvo v sedanji dobi. Železne traverze pa se dajo zelo uspešno in dostikrat tudi cenejše nadomestiti z železobetonskimi traverzami. Ker je pravilno gradnje železobetonskih traverz našim zidarstvom mojim v stavbenikom po večini le malo znano, priredi Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani štiri-urnevni poseben tečaj pod vodstvom g. inž. I. Novak-a, v katerem naj se stavbeniki nauče rabiti mesto železnih železobetonske traverze. Obisk tečaja je brezplačen, za potrebščine se plača 5 K. Začetek tečaja bo v soboto 7. junija ob 3. uri popoldne v prostorih Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Priglasila za tečaj naj se pošljejo nemudoma na naslov Urada za pospeševanje obrti.

Furnirje za mizarje, katere so do sedaj dobavile večinoma inozemske tvrdke, izdeluje delniška družba »Slavonija« v Zagrebu, Ilica broj 26. Interesentje se na to opozarjajo. Urad za pospeševanje obrti.

Mirovna pogodba z Nemčijo.

(Konec.)

Levi breg Rena in 50 km desne obale očiščeno volastva.

Poleg splošnih določil o omejitvi njenega oboroževanja ukazuje pogodba Nemčiji posebne obveze glede levega Renovega brega in 50 km široke zone na desnem obrežju. Prepovedano ji je tako na levem obrežju reke kakor na 50 km širokem pasu desnega brega: 1. vzdrževati ali zidati utrdbe; 2. vzdrževati ali zbirati oborožene sile, bodisi trajno bodisi začasno; 3. delati kakršnekoli vojaške vaje; 4. ohraniti kakršnokoli materialno možnost mobilizacije.

Pravica do izsledovanja.

Dokler bo pogodba v veljavi, se Nemčija obvezuje, da bo privolila v vsako preiskavo, ki bi jo glede katerikoli klavzule o njenem volastvu zakoniku smatral za potrebno svet družbe narodov, ki določa o tem z večino na zahtevo onega družbenika.

Zasedba levega Renovega brega in mostišče.

Pravica okupacije v namenu, da se zalagat izvršitev pogodbe, je uravnana takole: 1. počenši s podpisom bodo zavezniške in prijateljske sile zasedle za 15 let levo obalo Rena in območja na desnem bregu; 2. če bo Nemčija zvesto izvrševala pogodbene točke, se bo izpraznilje vršilo postopoma, in sicer: a) po 5 letih se evakuira kelmoranski mostišče in področje levega brega, severno črte, ki drži od nizozemske meje v višini reke Roer in doseže Reno ob izlivu Ahre; b) po 10 letih koblenško mostišče in ozemlje levega obrežja, severno črte, ki gre od sečišča nemške, nizozemske in belgijske granice ter doseže Reno pri Bacharachu; c) po 15 letih mostišča v Mogonciu in Kehl ter ostala ozemlja leve obale. 3. Za vezniške velevlasti si vendar pridružujejo sledeče pravice: a) če bi se jim po 15 letih garancije zoper neizpolnjenost Nemčije ne zdele zadostne, se evakuacija lahko zavleče; b) če tekom ali po preteku 15 let po nazoru medzavezniške popravitvene komisije Nemčija neha zvesto izpolnjevati svoje obveze, bodo

zavezniške sile lahko znova zasedle vse ali del gorenjih pasov. 4. Nasprotno pa je dopustno, ako izvrši Nemčija celokupnost svojih obvez pred potekom 15 let, da odidejo zavezniške in prijateljske čete z rečne nega področja.

Ustroj zasedbe.

Vsa vprašanja glede okupacije, ki jih ne obsega pričujoča pogodba, se uravnajo z bodočo ali bodočimi konvencijami, ki bodo imele isto veljavo in isti učinek, kakor če bi bile priključene pričujoči pogodbi.

Oddelki XV. Različne klavzule.

Nemčija se zaveže, da bo priznala naknadne mirovne pogodbe in konvencije, ki bodo sklenjene na eni strani med zvezničimi in prijateljskimi silami in na drugi strani s silami, ki so se borile ob strani Nemčije, da se bo podvrgla vsem sklepom, ki bodo zadevali ozemlja nekdanje avstro-ogrske monarhije, bulgarskega kraljestva in turškega cesarstva in da bo priznala nove države v mejah, ki so jim določene.

Visoki pogodbeniki priznavajo, da so zvedeli in priznali pogodbo, ki jo je sklenila Francija s Presvitlo Visokostjo Princem Monaškim 17. julija 1918.

V slučaju, če ne bodo sklenjene poznejše nasprotujoče pogodbe, se zedinijo Visoki Pogodbeniki, da bo imel predsednik vsake komisije, ki jo ustanovlja ta pogodba, pravico v slučaju enakega števila glasov na obeh straneh, razpisati novo glasovanje.

Posebna klavzula določa pogodbe, v katerih bodo nemški krščanski misijoni v ozemlju, pripadajočem ali poverjenem zvezničim ali prijateljskim državam, lahko nadaljevali svoje delo, ne da bi bila s tem utinjena pravica nadzorovanja teh držav nasproti ravnanjem misijonov.

S pridržkom določeb te pogodbe se Nemčija zaveže, da ne bo zahtevala nobenega plačila, za akte, ki so nastali pred uveljavitvijo te pogodbe, od zvezniških in prijateljskih sil ali od sil, ki so prekinile z njo samo diplomatske odnose.

Nemčija sprejme vse odločbe glede nemškega blaga in ladij, ki jih je izreklo katerikoli pomorsko sodišče zvezne ali prijateljske države, te pa si pridržujejo nasprotno pravico, da preiščejo vse razsodbe, ki so jih izrekla nemška pomorska razsodišča.

Ratifikacije bodo shranjene v Parizu in vsaka izvenevropska sila bo lahko izvršila ratifikacijo po svojem diplomatskem zastopniku v Parizu.

Kakor hitro bo na eni strani po Nemčiji in na drugi strani po treh zvezniških in prijateljskih silah pogodba ratificirana, bo stopila v veljavo med Visokimi Pogodbeniki, ki so jo ratificirali, in ta trenutek bo veljal kot podlaga glede vseh odlokov, ki jih vsebuje pogodba.

V vseh drugih ozirih se bo uveljavljala pogodba za vsako državo od trenutka, ko jo ratificira.

Popravki v mirovni pogodbi za Nemčijo.

LDU. Versailles, 17. (DunKU.) Clemenceau je izročil nemškemu delegatom nekatere popravke v mirovni pogodbi, vsled katerih se pogodba v nekaj točkah bistveno izpremeni. V 3. delu: Politične določbe v Evropi se glasi 6. odstavek o Avstriji: Nemčija prizna neodvisnost Avstrije v mejah, ki se določijo v pogodbi med Avstrijo in glavnimi asociiranimi ali aliranimi državami. »Nemčija prizna, da je ta neodvisnost neizpremenljiva, razen če svet zveze narodov temu pritrli. V istem poglavju, odstavek 14., so določbe: Nemčija trajno in neovrgljivo priznava odvisnost teritorijev, ki so 1. avgusta 1914 bili ruski, dalje anuliranje brest-litovske pogodbe in vseh dogovorov od novembra 1917 z vsemi vladami ali političnimi skupinami v Rusiji izpremenili tako: »Nemčija trajno in neovrgljivo pri-

znava odvisnost vseh teritorijev, ki so bili 1. avgusta 1914 ruski, dalje anuliranje brest-litovske pogodbe in vseh dogovorov, ki jih je sklenila z boljševiškim vladami na Ruskem». V 14. delu: »poročila za izvedbo« se člen 430. sedaj glasi: »Ako bi za

Najnovejša poročila.

Socialisti proti finančnemu kreditu.

Beograd, 28. Danes popoldne se je vršila seja Narodnega predstavništva, ki je razpravljala o predlogu finančnega ministrstva, da se mu da pokritje za junij, julij in avgust v znesku ene milijarde kron. Sodrug Anton Kristan je v imenu soc. dem. kluba v široko in temeljito zasnovanem govoru obrazložil, zakaj socialni demokratje ne morejo glasovati za dovolitev tega kredita, ker smatrajo tako dovolitev za zaupanje vladi. Zaupanja pa vlada vsled svojega dela in nedela ne zasluži. Dotaknil se je žalostnega položaja uradnikov, učiteljev, delavcev v državi. Zbornica je pazljivo poslušala govornika, čigar govor je napravil velik utis. Govor prinesemo drug teden po stenografičnem zapisniku. — Ministrski predsednik Protić je odgovarjal sodrugu Kristanu, ali ni mogel izpodbiti nobene govornikove trditve. Seje se nadaljuje v petek popoldne.

Demonstracije proti Srbiji v Budimpešti.

LDU. Beograd, 29. Iz Bukarešte poročajo: V nedeljo je bila tukaj pred gledališčem javna skupščina. Popoldne je prišlo pred naše poslaništvo 40 vojakov z enim častnikom in 6 policijskih komisarjev. Poslaništvo, kakor tudi vse sosednje ulice so zastražili vojniki. Na meetingu, ki je bil očitno inspiriran po romunski vladi, je bilo mnogo govornikov, ki so govorili proti Srbiji. Mnogi so klicali: »Doli s Srbi, ki pozabljajo naše pomoči!«. Manjši del manifestantov je prišel pred poslaništvo, toda vojniki so ga odpodili.

Amerika obdrži vse nemške ladje.

LDU. Lyon, 29. (Brezžično.) Kakor se govori v washingtonskih političnih krogih, bodo Zedinjene države na podlagi posebnega dogovora med aliranimi in asociiranimi državami obdržale vse nemške ladje, ki so jih bile zasegle tekom vojne v ameriških pristajališčih.

Proti samostojni ruski republiki.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) Po čimdalje jasnejših poročilih, naj bi se bila v tork popoldne v Koblenzu proglasila renška republika. Vsled teh poročil se je pričela v Kölnu generalna stavka. Delavci so zapustili obrate, cestna železnica je ustavila promet. Na velikih obhodih, katerih se je udeležilo 10.000 ljudi, je protestiralo delavstvo proti proglasitvi renške republike. Manifestacija pri-

zasedenja ali po preteku gori navedenih 15 let berlinski odbor za obnovo uvidel, da se Nemčija brani izpolniti popolnoma ali deloma pogodbene obveze, se bodo do takrat izpraznjeni pasovi takoj zopet popolnoma ali deloma zasedli.

haja od svobodnih organizacij, pa tudi druge organizacije nasprotujejo renški republiki. V resoluciji izjavljajo, da se vprašanje renške republike ne da določiti s političnim putem, ravno tako pa tudi ne z obrambno stavko. Merodajni morejo biti le izvoljeni zastopniki ljudstva, za katere se je v tem vprašanju mogoče postaviti. Večina ljudstva obsoja tako postopanje v Koblenzu v času, ko gre za sprejem ali odklon mirovnih pogojev.

Vrhovni gospodarski svet.

LDU. Lyon, 29. (Brezžično.) Vrhovni gospodarski svet mirovne konference je imel pod predsedstvom lorda Cecila svojo dvaseto sejo. Obravnaval je vprašanje, kako naj bi se uredilo nadzorovanje prometa na Renu po uveljavitvi mirovne pogodbe. Dal je navodila komisiji za prometna sredstva in prometna pota, kako naj izdela načrt za ureditev prometa na tej reki; glavni namen ureditve naj bi bil, omogočiti deželam, ki rabijo to prometno pot, da uživajo pri tem čim največje ugodnosti v gospodarskem oziru. Vrhovni gospodarski svet je sklenil s pridržkom naknadne ratifikacije po belgradski vladi, dogovor za izvoz živil iz Banata v sosednje dežele v zameno za premog, katerega bi dobavljali premogovniki Transilvanije. Razen tega je naprosil vrhovni gospodarski svet zvezo društev Rdečega križa, naj bi veljale odredbe glede dobavljenja sanitetnega materiala v jugovzhodno Evropo tudi za severno Rusijo. Ukrenili so tudi vse potrebno, da onemogočijo Nemcem vse poizkuse, nasprotovati intencijam mirovne pogodbe na ta način, da poizkušajo izvažati v nevtralne države kolikor mogoče velike množine barvnih in kemičnih snovi. Odsek za pomorske transporte, ki je bil podrejen vrhovnemu gospodarskemu svetu, se odpravi, ker prevzame njegove posle novo ustanovljeni medzavezniški odsek za pomorske transporte, ki ima svoj sedež v Londonu in je tudi organ vrhovnega gospodarskega sveta.

Luksemburška zbornica.

LDU. Lyon, 29. (Brezžično.) V luksemburški zbornici je izjavil državni minister Reuter, da je vlada pripravljena odpotovati drevi v Pariz, kjer bo izrazila pred mirovno konferenco želje luksemburškega naroda, ki hoče obdržati svojo samoupravo in želi skleniti gospodarsko zvezo s Francijo in z Belgijo, ali,

ako bi bila zveza nemogoča, da splošno znane niune pogoje. Vlada namerava tudi zahtevati, naj se pripravi luksemburška k zvezi narodov. Po želji burni razpravi je zbornica sprejela predlog poslanca Thoma, ki izražajo, da bo vlada dosegla v Parizu izpolnitev vseh želja luksemburškega naroda.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Mesečno sobo ali kabinet blizu glavnega kolodvora išče železniški uslužbenec za takojšen termin. Ponudbe na naslov: Sp. Šiška, Kolodvorska ulica št. 160.

Iščeta se

2 vrtalna mojstra

k večjemu vrtalnemu aparatu »Rapid« z elektr. tokom. Spričevala potrebna, plača po dogovoru.

Šentjanški premogokop

A. Jakil, Krmelj, Dolenjsko.

Drva

metrska in na drobno klana, suha, trda in mehka v vsaki množini,

Apno

na cele vagone oddajo po dnevnih cenah

F. & A. Uher,
Ljubljana.

Pisarna: Selenburgova ulica št. 4
Zaloga: Slomškova ulica št. 12.
Telefon št. 117.

Iščemo 2 izkušena

kurjača

za parne kotle, trezna in solidna Služba trajna. — Ponudbe na upravn. ništvo lista pod »Tovarna 101«.

Kupi se več registriranih blagajin

Ponudbe z navedbo cene je poslati na upravništvo.

Mehaniker,

samostojen delavec, ki se razume v popravljanju kontrolnih blagajin ter eventualno tudi pisalnih strojev se išče za takoj na trajno mesto proti dobri plači v skladišču kontrolnih blagajin in pisalnih strojev V. Kučera, Zagreb, Ilica 21.

Miši, podgane, stenice, ščurki! izdelovane in razpošiljatev preizkušene radikalno učinkovite uničevalne sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 5—; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5—, uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 2-50 in K 5—; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 3; tinktura proti pasjim bolham K 1-50; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Priporoča se

Kavarna Theresienhof

Maribor, Glavni trg.

Vsak dan od 16. do 22. ure

koncert priljub. damske kapele.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond okrog
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarijne dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite